

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

Sect. 1. Vtrum Sacramentum Eucharistiæ conserat primam gratiam?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

In quo Ecclesia dispensat cum illis Sacerdotibus.

communicant ut Presbyteri, & ut celebrantes; celebrans autem solum dicit confessionem in principio Missæ; & ideo etiam Episcopus in Pontificali iubetur consecrare tot hostias, quot sunt Ordinati, ut scilicet communio fiat ex consecratis ab ipsis Sacerdotibus offerentibus sacrificium. Ex quo infero, Ecclesiam non dispensare cum illis Sacerdotibus, quoad consecrationem sine sumptione, sed quoad sumptionem sanguinis; quod forsitan fit ad denotandum inferioritatem, quam adhuc habent respectu Episcopi: nam licet Episcopus consecratus sumat utramque speciem cum consecrante, eo quod æqualis est iam illi in Episcopatu, Sacerdos tamen non sumit utramque speciem cum Episcopo, quia adhuc manet inferior Episcopo; debet tamen sumere unam speciem; nec existimo, posse illam communionem omitti à Sacerdote etiam ex dispensatione Episcopi; tum quia illa sumptio pertinet ad completum sacrificij, quod offerre illos Sacerdotes sæpe dicitur in Canone, & aliis orationibus, tum etiam, quia præceptum non consecrandi sine sumptione non potest dispensari nisi ab Ecclesia, quæ in prædicto casu solum dispensavit, quoad sumptionem sanguinis.

DISPUTATIO XII.

De effectibus Eucharistiæ.

SECTIO I. *Verum Sacramentum Eucharistiæ conferat primam gratiam.*

SECTIO II. *Quando conferat Eucharistiæ gratiam sanctificantem?*

SECTIO III. *Verum utraque species Eucharistiæ conferat maiorem gratiam, quam singula seorsim.*

SECTIO IV. *De aliis effectibus spiritualibus Sacramenti Eucharistiæ.*

SECTIO V. *De effectibus, quos Eucharistiæ operatur circa Corpus.*

EFFECTVS Eucharistiæ alij possunt intelligi circa animam, alij circa ipsum corpus, de utriusque breuiter agemus, prius de iis, qui sunt circa animam.

SECTIO I.

Verum Sacramentum Eucharistiæ conferat primam gratiam.

I. Supponimus hoc sacramentum conferre gratiam.

Difficultas est lib. 4. de Eucharistia, Valentia, & aliis. Difficultas de prima gratia.

In quo Catholicis conveniant.

Supponimus, hoc sacramentum conferre gratiam sanctificantem ex opere operato, quod omnibus Sacramentis nouæ legis commune est; & de Eucharistia probatur late ex Scriptura, Conciliis, & Patribus aduersus Hæreticos à nostris Recentioribus in præsentem, præsertim Suarez & Vasquez, Bellarmino est, an non solum conferat augmentum gratiæ, sed etiam aliquando primam gratiam, per quam expellitur peccatum lethale. Et ut certa ab incertis separemus, conveniunt Doctores Catholici in eo, quod hoc sacramentum non sit per se institutum ad remissionem peccati mortalis; quod ex eo facile constat, quia sacramentum non instituitur per se ad illum effectum, quem per se supponit semper productum: Eucharistia autem per se loquendo supponit primam gratiam in subiecto: nam cibus de se ordinatur ad augendam, non ad generan-

dam vitam; ergo supponit omnino vitam animæ. Hoc idem ex Tridentino, & aliis rationibus probant bene Suarez in præsentem *disput.* 63. *sect.* 1. & Vasquez *disput.* 205. *cap.* 1. Restat ergo dubitatio, Vnde an saltem per accidens Eucharistia conferat aliquando primam gratiam.

Prima sententia affirmat in casu, quo quis inculpabiliter accedat ad Eucharistiam, vel quia ignorat inuincibiliter statum peccati, quem habet, vel quia existimat, se rite fuisse absolutum, cum non fuerit: tunc enim virtute sacramenti remittitur peccatum. Hanc tenent plures Thomistæ, & alij, quos refert, & sequitur Suarez ubi supra conclusione tertia. Cæterum auctores huius sententiæ rutilum diuiduntur: nam quidam censent, ad hunc effectum non esse necessariam etiam attritionem, sed sufficere bonam fidem, & inculpabilem accessum ad Eucharistiam; alij dicunt, requiri attritionem supernaturalem, quæ vel existimetur contritio, vel inculpabiliter putetur sufficiens dispositio ad Eucharistiam. Sic docent Recentiores, & videtur fauere S. Thomas *art.* 3. *in corpore*, & in aliis locis.

Secunda sententia negat in vniuersum Eucharistiam, causare per se, vel per accidens primam gratiam in aliquo casu. Hanc tenent Bonaventura, Gabriel, Gerlon, Alexander & alij, quos refert & sequitur Vasquez ubi supra *cap.* 4. & 5. imo videtur esse etiam de mente S. Thomæ, ut postea videbimus: & licet aliqui nimis acriter inuehantur in hanc sententiam, dicentes oppositam esse omnino certam, & indubitatam, falluntur tamen; nam tota hæc controuersia non excedit terminos opinionis probabilis; & quidem inter illas hæc posterior videtur probabilior, & magis consona doctrinæ, quæ de hoc Sacramento in Ecclesia communiter tradita est; imo videtur expressa in Catechismo Pij Quinti, ubi dicitur de effectibus Eucharistiæ agitur, sic dicitur. Verum quod dicitur Eucharistiæ gratiam tribui, pastoris adinueniant oportet, ita intelligendum non esse perinde ac necesse non sit, ut qui re ipsa hoc sacramentum utiliter percipit, gratiam antea adeptus fuerit. Constat enim quemadmodum mortuus corporibus naturale alimentum nihil prodest; ita etiam animæ, quæ spiritum non vinit, sacramenta non prodest, ac propterea panis, & vini species habent, ut significetur, non quidem reuocanda ad vitam animæ, sed in vitam conferenda causa instituta esse. Hæc ibi, ubi obiter prima ratio insinuat satis efficax pro hac sententia.

Probatur ergo primo, quia hoc sacramentum ex sua institutione est sacramentum viuorum; ideo enim institutum fuit per modum, ut indicaretur eius effectus, qui non melius quam ex institutione colliguntur. Ideo namque in Florentino dicitur, hoc sacramentum eos omnes effectus causare in suscipiente, quos cibus naturalis causare solet: cibus autem numquam datur ad generandam, sed ad conservandam vel augendam substantiam animalis; ergo nec Eucharistia habuit talem virtutem: quare sicut cibus non operatur mortuo applicatus, sic nec Eucharistia, nisi præsupponatur vita spiritualis. Hoc idem argumentum sumi potest ex significatione: sacramenta enim eos solum effectus habent, quos significant; Eucharistia autem nullo modo significat gratiam primam, sed gratiam nutritionis & augmenti, ergo hanc solum causat, & non illam.

Secundo probatur ratione etiam insinuata in verbis relatis Catechismi: quia scilicet Eucharistia per se ex sua institutione, & per se non habet conferre primam gratiam, ut admittunt aduersarij; ergo in nullo casu etiam per accidens potest hoc habere. Consequentia probatur, quia sacramenta ex opere operato

operato non habent effectum, nisi illum, ad quem sunt instituta. Cum enim sacramenta de se non habeant virtutem, sed solum ex institutione, consequens est, ut tota virtus sacramenti regulanda sit penes id, quod habent ex propria institutione; repugnat ergo, quod Eucharistia conferat primam gratiam, & non sit per se instituta ad hunc effectum.

Dices, hoc etiam habet Eucharistia ex institutione, non tamen per se, sed per accidens. Sed contra; quia habere virtutem per accidens ex institutione, nihil aliud est, quam habere virtutem ad illum effectum, quasi prae intentionem instituentis. Nam Christus solum intendit, quod Eucharistia augeter gratiam; ceterum, quia non potuit dare hanc virtutem Eucharistia, quin obiter maneret cum virtute sufficienti ad dandam primam gratiam in aliquo casu; hinc est, quod Eucharistia per accidens, & quasi prae intentionem habuerit etiam hanc virtutem ad causandam primam gratiam; sicut generatio monstratur prae intentionem naturae; natura enim communicavit virtutem causis secundis ad suos effectus; ceterum quia non potuit hac virtute communicari, quin aliquando ex concursu contrariorum, & commixtione agentium oriantur monstra, & defectus; hinc est, datam etiam esse virtutem ad monstra per accidens, & prae intentionem. Hoc autem in praesenti non potest vllum habere locum; quia ex eo quod Christus instituit Eucharistiam voluerit eam esse nutrimentum gratiae, non fuit necesse habere etiam virtutem ad causandam primam gratiam in aliquo casu; potuit enim optime dari virtus ad vnum, & non ad aliud; nam licet prima gratia, & augmentum gratiae sint effectus eiusdem rationis quoad entitatem, potuit tamen hac causa exigere ad operandum talem dispositionem in subiecto, nempe statum gratiae, sicut etiam exigit Characterem Baptismalem; ergo potuit bene Eucharistia accipere virtutem ad augmentum gratiae sine virtute ad primam gratiam; ergo si de facto accipit virtutem collatiam primae gratiae, consequens est, quod illam habuerit per se, & non per accidens, & prae intentionem.

Dicunt aliqui, Eucharistiam ex ratione specifica suae institutionis solum habere, quod det augmentum gratiae; ceterum ex ratione generica habere, quod det etiam primam; quia omnia sacramenta nouae legis habent vim sub ratione generica causandi primam gratiam. Sed hanc distinctionem late impugnat Suarez supra *disp. 7. sect. 2.* tum quia nullum habet fundamentum hac duplex institutio sacramentorum, quoad rationem genericam, & quoad specificam; tum etiam, quia sequeretur, Eucharistiam, simpliciter loquendo, per se causare primam gratiam, & per se institutam esse ad hunc effectum: quia praedicata, quae per se conueniunt homini ob rationem genericam animalis, per se conueniunt homini simpliciter; homo enim simpliciter est sensitivus; tum etiam ob alia inconuenientia, quae ex hac institutione bene probat inferri.

Ideo ipse Suarez aliter respondet ibi, omnia sacramenta fuisse instituta ad dandum aliquem gradum gratiae, quare eo ipso, quod non sit obex in subiecto, possunt illum conferre: per attritionem autem tollitur contraria dispositio, seu obex actualis; ergo poterit Eucharistia operari illum gradum gratiae, ad quem habet virtutem; quod enim sit primus, vel secundus gradus, patrum refert; nam Baptismus etiam, & Pœnitentia per se instituta sunt ad primam gratiam, & tamen si inueniunt subiectum gratum, possunt dare augmentum, ergo similiter è contra.

P. Joan. de Lugo de Sacramentis.

Sed contra hoc etiam est; nam in primis per attritionem non tollitur sufficienter obex ad Eucharistiam: obex enim erat status peccati, eo quod opponeretur significationi, quam habet Eucharistia, gratiae nutritivae; ergo quantumcumque detur attritio, non tollitur obex. Pro quo aduerte, non esse eundem obicem respectu omnium sacramentorum; nam respectu Baptismi, vel Pœnitentiae sufficienter tollitur obex per attritionem; quia haec sacramenta de se significant obligationem peccati, quam operantur; & ideo quod adhuc praesupponatur peccatum, non obest efficacitati horum sacramentorum: at vero Eucharistia non significat ablationem peccati, sed nutritionem spiritualem; ergo status peccati habitualis praecedens obest huic significationi, ut operetur; ergo per attritionem non tollitur obex, nisi antecederet ad Eucharistiam tollatur peccatum per ipsam attritionem, quod non concedes.

Deinde exemplum, quod affertur de Pœnitentia, & Baptismo, quae aliquando possunt causare augmentum gratiae, non est ad rem: nam ille effectus non est per accidens, sed per se à Pœnitentia, vel Baptismo. Etenim haec sacramenta instituta sunt per se, non solum ad primam gratiam, sed etiam ad alios effectus: Baptismus scilicet ad dandam gratiam, ex vi cuius debeantur auxilia homini baptizato ad seruanda praecepta, & ad operandum, ut membrum Christi; quare quando inuenit subiectum gratum, debet dare aliquem gradum gratiae, per quem fiat ille homo membrum Christi, & ratione cuius incorporationis exigit talia auxilia, &c. quod quidem habet, non per accidens, sed per se ex propria institutione. Item sacramentum Pœnitentiae non solum habet per se resuscitare mortuum, sed etiam reconciliare hominem cum Deo, & dare auxilia, quibus magis caueat à lapsu; quare licet inueniat subiectum gratum, habet per se augere gratiam, ut magis reconciliet hominem cum Deo, & ut det aliquem gradum gratiae, ratione cuius homo exigit talia auxilia, &c. At vero Eucharistia per se solum habet dare augmentum gratiae, ergo nunquam potest dare primam gratiam.

Ratio autem à priori est, quia regula generalis est, quod sacramenta causant suum effectum, quando non est obex. Sacramentum ergo Pœnitentiae potest, etiam si homo iam sit iustus, causare augmentum gratiae, quia tunc non inuenit obicem: obex enim ad effectum illius sacramenti est peccatum mortale non retractatum; in illo autem casu peccatum supponitur satis, superque retractatum, imò & condonatum: non ergo inuenitur obex, atque ideo non mirum, si ponatur effectus Sacramenti. At vero in nostro casu Eucharistia non potest causare suum effectum, quia non inuenit ablatum suum obicem: obex quippe suus est peccatum habituale, seu status peccati, qui non supponitur ablatum, nec potest per Eucharistiam auferri; quia nullum Sacramentum aufert suum obicem, sed debet illum inuenire ablatum, ad hoc ut causet suum effectum. Adde, consequentiam illam ex sacramento Baptismi, & Pœnitentiae bonam non esse; nam licet ex virtute ad causandam primam gratiam arguatur bene virtus ad causandum augmentum gratiae, non tamen arguitur è contra virtus causandi primam gratiam ex virtute causandi augmentum: multo enim maior virtus requiritur ad causandum primam gratiam, & tollendum peccatum, quam ad causandum augmentum gratiae in homine iusto: hinc enim est, quod licet homo iustus possit mereri de condigno augmentum gratiae, non tamen potest alteri mereri de condigno primam gratiam, nec posset etiam sibi mereri de condigno

9.
Impugnatur.

Nota non esse eundem obicem respectu omnium sacramentorum.

10.

Exemplum de Pœnitentia & Baptismo non est ad rem.

11.

Ratio generalis est quia omnia sacramenta causant suum effectum quando non est obex.

condigno remissionem peccati, etiam si supponeretur per possibile, vel impossibile habere gratiam habitalem, quia nimirum multo plus est remittere peccatum, & dare gratiam, quam augere gratiam post peccatum remissum, ut explicui disputat. 5. de Incarnat. sect. 1. num. 17. sect. 4. num. 68.

12. Alij Recentiores paulo aliter respondent ad illud argumentum, quo nostram sententiam probauimus. Dicunt enim, ideo primam gratiam causari per accidens ab Eucharistia, non quia non sit ex institutione Christi, aut quia solum sit effectus consequutus ad causationem alterius qui solus intendebatur; sed dicitur esse per accidens, quia est præter, imo contra exigentiam, & propensionem ipsius Sacramenti: contra exigentiam, inquam, non necessitatis, sed obligationis; cum enim iuxta institutionem huius Sacramenti sit præceptum, & obligatio præmittendi statum gratiæ, & iustificationem, consequens est, ut casus, quo accipitur absque ea dispositione præui, sit contra exigentiam, qua Sacramentum ipsum ex præcepto exigebat non sumi absque illa dispositione, atque ideo effectus gratiæ, quæ tunc dabitur, erit contra id, quod Sacramenti institutio ex præcepto exigebat, licet non sit præter totam intentionem, & institutionem ipsius Sacramenti.

13. Contra hunc tamen explicandi modum adhuc videtur esse primo, quod gratiam illam dari ex suppositione casus prohibiti in institutione Sacramenti, non videtur sufficere, ut Sacramentum dicatur concurrere solum per accidens ad illum effectum. Alioquin quando homo iustificatus per contritionem perfectam immemor sui peccati non præmittit Confessionem ante Communionem, & recipit ab Eucharistia augmentum gratiæ, dicitur etiam Eucharistia causare per accidens illum effectum, & augmentum gratiæ: est enim contra exigentiam, & præceptum illius Sacramenti, recipi ab eo, qui mortaliter peccauit, non præmissa Confessione Sacramentali. Item, si commisit duo peccata, & immemor vnius confitetur alterum, & iustificatur, Eucharistia dabit illi augmentum gratiæ per accidens, quia est contra exigentiam, & præceptum, quo præexigitur confessio omnium mortalium: nemo autem dicit, in iis, & similibus casibus augmentum gratiæ causari per accidens ab Eucharistia. Sicut si Sacerdotium conferatur alicui ante Diaconatum, non dicitur per accidens causare gratiam, aut characterem, licet sit contra præceptum præmittendi Diaconatum. Similiter nec mors Christi dicitur per accidens causare gratiam iustificationis iis, qui contra ipsum Christum, & contra eius præcepta peccant: nam licet mors illa fuerit, ut homines crederent in ipsum, & acciperent, ac obseruarent eius legem, & præcepta, atque ideo non videtur esse iuxta Christi intentionem, quod eius leges violentur: voluit tamen Christus mori, non solum, ut homines crederent in ipsum, & eius legem acceptarent, sed etiam ut, si aliqui illam respuerent, & violarent, haberent medicinam, & remedium; & ideo hic etiam effectus non tribuitur per accidens, sed per se morti, & meritis Christi.

14. Vnde secundo arguitur, & applicatur ratio supra facta contra illum dicendi modum; quia nimirum non apparet, quomodo sola illa exigentia, quæ ex præcepto exigitur iustificatio præui, sufficiat ad denominandum effectum per accidens respectu Sacramenti; nam causa per accidens, ut dixi, appellatur, quæ in ipsamet operatione effectus per accidens, non intendit illum, sed alium, quem dum non assequitur, producit alium non intencum, cuius productio necessario consequitur ex intentione alterius. Sic natura in ipsamet productione monstri

non intendit monstrum, sed perfectam prolem, quam quia non potest assequi, producit monstrum, quia necessario consequitur ex intentione prolis perfectæ in his circumstantiis. Sic etiam agricola, qui fodiens vineam inuenit thesaurum, dicitur causa per accidens, quia in illa ipsa fossione aliud diuersum intendebat, scilicet, terræ culturam, cum qua intentione habet necessariam connexionem inuentio thesauri in his circumstantiis. Quando vero aliquis ex suppositione prioris intenti non habuit, applicat animum ad aliquid aliud faciendum, non dicitur causa per accidens secundum effectum, v.g. testator præcipit hæredi, ut à debitoribus omnibus exigat debita, eosque obliget ad soluendum; addit tamen, si vero aliquis post annum non soluerit, hæres remittat debitum illi. Ecce ex primaria intentione testator vult, omnes debitores soluere; postea si finis ille non obtineatur in omnibus, vult remissionem debiti, quæ non est necessario connexa cum illa priori intentione: certe non dicitur testator causa per accidens remissionis debiti, licet ille effectus causeatur contra exigentiam testatoris, qui obligabat omnes ad soluendum. Similiter Deus ex primaria intentione exigit, & obligat omnes ad non peccandum; vult tamen peccantibus remittere peccata, si de illis doceant, qui effectus ponitur contra exigentiam Dei, qui obligabat ad non ponendum talem casum; non tamen dicitur Deus per accidens concurrere ad remissionem peccatorum, sed potius ille effectus remissionis tribuetur Deo, ut causa per se, quia illum intendit ex suppositione prioris intenti non habuit. Eodem ergo modo, si Sacramentum Eucharistiæ ex sua institutione, seu Christus illud instituens obligat omnes ad præmittendum statum gratiæ; addit vero, ut illi etiam, qui in peccato sunt, per Eucharistiam iustificentur, si bona fide, & cum attritione accedant; non debet dici hic effectus primæ gratiæ per accidens procedere ab Eucharistia, cum in ipsa productione primæ gratiæ nihil aliud intendatur, sed ipsamet iustificatio, & hic effectus non habeat connexionem cum illo, quod prius intendebatur, licet verum sit, quod intenditur, non ex primaria intentione, sed ex suppositione, quod primum intencum obtineri non potuit.

Dices; Extrema-vnctio cum attritione iuxta probabilem sententiam dare potest primam gratiam; & licet ille effectus non habeat necessariam connexionem cum primaria intentione illius sacramenti, quæ erat tollere reliquias peccati iam remissi; adhuc dicitur causari per accidens ab illo sacramento, quia nimirum est contra exigentiam, quæ ex præcepto debent fideles præmittere statum gratiæ ad accipiendum illud sacramentum: ergo similiter dici potest in Eucharistia.

Respondeo, quando per Extremam-vnctionem causatur prima gratia cum attritione, effectum illum non quidem esse iuxta primariam intentionem illius sacramenti, non tamen esse effectum per accidens, sed iuxta intentionem Christi instituentis illud ad tollendas reliquias peccatorum, hoc est, quod superest, siue culpæ, siue poenæ, iuxta mensuram dispositionis. Ne tamen æquiuocatio fiat in illa voce, per se, distinguendus videtur duplex sensus, quem potest habere: nam si per illud, per se, intelligatur id, quod primario intenditur, fateor, non causari per se primam gratiam ab Extrema-vnctione, quia primario intenditur perfecta sanitas à peccatis iam remissis quoad culpam saltem grauem: si vero illud per se, significet id, quod non intenditur ut medium præcise, & propter aliud, sed ratione sui, in hoc sensu prima gratia datur per se ab illo sacramento, quia

quia non intenditur propter aliud, nempe ut deur augmentum gratiæ, sed propter sanitatem perfectam spiritualem, quæ complectitur sanitatem à culpa non remissa, & à reliquis culpæ prius remissa. Et in hoc sensu dicimus, si Eucharistia dat primam gratiam, debere illam dare per se; quia non est medium necessarium ad dandum augmentum gratiæ, quod Eucharistia per se intendebat; licet dici posset quod daret illam, non ex primaria intentione, sed ex secundaria, quatenus magis intendit, quod recipiatur in statu gratiæ; ex suppositione tamen, quod id non obtineatur, intendit etiam dare primam gratiam, si habet virtutem conferendi illum effectum.

17. Tertio principaliter probari solet nostra sententia, quia si attritio existimata contritio sufficeret ad fructum sacramenti percipiendum, ut quid tam enixe exigit Paulus, quod *prober seipsum homo*; quæ probatio iuxta declarationem Trident. sess. 13. c. 7. Confessio est sacramentalis: Certe non alia de causa, nisi quia, licet homo videatur sibi contritus, id non sufficit ad fructum sacramenti, nisi vera ita sit. Quare cum extra Confessionem tenuis sit probabilitas iustificacionis, ideo merito, ne fraudetur hoc eximium sacramentum suo effectu, iubetur homo etiam si putet, se esse contritum, adhuc præmittere Confessionem, ut reddat se certiori modo capax illius fructus. Quod si per attritionem existimata contritio esset iam homo proportionatus ad hoc sacramentum, & acciperet eius fructum, non esset, cur Apostolus tam anxie postularet, ut homo accessurus ad Eucharistiam non fideret suæ contritioni, sed præmitteret etiam confessionem: nam vel iste homo habet attritionem, vel non; si non habet, nec etiam Confessio proderit: si habet, etiam sine Confessione per se est capax effectuum Eucharistiæ; cur ergo tanta cura de præmittenda Confessione? Ideo sane, quia Paulus censuit proportionem requisitam ad Eucharistiam non esse vitam utcumque existimata, sed vitam vere, & realiter habitam, de qua tamen maior est securitas post confessionem, quam extra illam per solam contritionem, in qua lapsissime falluntur homines. Sic intellexit verba Apostoli Anselmus super eum locum dicens: *Raro enim invenitur aliquis ita magnus, & iustus, ut in eo per discussionem non inveniat aliquid, quod debeat cum corpore, & sanguine Domini retardare, nisi confessus fuerit illud, & per penitentiam deleatur.* Scio, non esse istam adæquatam retentionem præmittendi Confessionem ad Eucharistiam, alioquin ille, qui ante communionem recordatur peccationis in Confessione per naturalem oblivionem, non teneretur illud ante Communionem fateri. Cæterum adhuc creditur fuisse motuum magna ex parte ad impositionem huius præcepti, ut fatentur communiter Theologi.

Quod idem colligitur ex aliis Patribus, qui nunquam distinguunt inter proportionem requisitam ad fructum huius sacramenti, & inter statum gratiæ, & sanctitatis. Ambrosius lib. 6. in Lucam c. 9. *Nemo cibum accipit Christi, nisi qui fuerit ante sanatus, & illi qui vocantur ad cenam, prius vocatione sanantur.* Et infra: *Ubiq; ergo mysterii ordo servatur, ut prius per remissionem peccatorum vulneribus medicinis tribuantur, post alimonia mensa celestis exhiberetur.* Et idem lib. 7. in cap. 35. Luc. & Tertullianus lib. de Pudicitia c. 9. ponderant, in Parabola de filio Prodigio, quod prius acciperet à patre stolam gratiæ, quam ad epulas vituli saginati admitteretur. Gregorius lib. 2. in 1. Reg. c. 1. circa illa verba: *Repleti prius pro panibus se locaverunt.* Sic ait: *Salutem non percipiunt in comestione salutaris hostiæ, qui ea quibus se replerant, flagitia por-*

tant in mente. Nec sufficit, quod in nostro casu per attritionem sit, quod non portentur in mente peccata: nam re vera peccatum habituale adhuc manet; effectus vero ad peccatum non solum per attritionem supernaturalem, sed etiam per naturalem, vel per totalem oblivionem poterat tolli. Clemens Papa lib. 7. Constitut. cap. 27. *Si quis sanctus est, accedat; si non est, curet ut fiat per misericordiam Dei.* Quem modum loquendi habent passim alij Patres, apud quos proportio, & dispositio ad effectum sacramenti Eucharistiæ nunquam distinguitur à statu gratiæ, & vita spirituali animæ.

Denique probari potest hæc sententia, quia opposita nullam habet firmum fundamentum in Scriptura, aut Patribus, sine quo non est, cur tribuamus hunc effectum Eucharistiæ: effectus enim sacramentorum illi solum ponendi sunt, qui nobis à Deo aliqua ratione fuerint manifesti. Porro nullum esse tale fundamentum constabit soluendo ea omnia, quæ pro se adducere solent aduersarii. In primis ergo obijciuntur quamplures Patres, qui dicunt, hoc sacramentum esse remissionem peccatorum, hoc sacramento lauari, mundari animam; extinguere peccata, tolli spurciam, egrotos curari, ablui scelera, & alia huiusmodi. Vide quamplura loca apud Suarez ubi supra contra secundam conclusionem; & apud Valsq. in præfati c. 21. Respondetur, hæc testimonia explicari etiam ab aduersariis, ut non probent, quod hæretici contendunt, scilicet, Eucharistiam esse institutam ad dandam primam gratiam; quare ipsi met fatentur, non multum virgere contra nostram sententiam. Possunt ergo hæc loca accipi vel de Eucharistia, ut sacrificium est; ut sic enim habet vim impetrandi primam gratiam: vel etiā de Eucharistia respectu venialium, quæ tollit, ut infra videbimus; vel de remissione, & ablatione peccati, quoad reliquias pravorum affectuum qui remanebant, & tolluntur per Eucharistiam; vel denique, quod Eucharistia expellit morbos, & mortem, præueniendo scilicet, & afferendo auxilia ad vires, quibus resistamus tentationibus. Afferitur etiam communiter à S. Thoma in 4. diff. 9. quest. 1. art. 3. *quæstio. 2.* & à Durando & aliis testimonium quoddam Augustini dicentis, quod *Eucharistia vivificat etiam mortuos.* Cæterum hæc verba non inveniuntur in Augustino, ut notavit Valsquez in præfati; nec etiam in locis Decreti, quæ citantur in margine S. Thomæ; & si inveniuntur, possent etiam explicari in sensu, quo infra explicabimus ipsum S. Thomam.

Secundo obijciuntur Tridentinum Can. 5. dicens: *Si quis dixerit, vel præcipuum fructum huius Sacramenti esse remissionem peccatorum, vel ex eo non alios effectus promerire, anathema sit.* Vbi indicari videtur, remissionem peccatorum etiam esse effectum Eucharistiæ. Item ex eodem Tridentino docente omnia Sacramenta conferre gratiam non ponenti obicem; ergo cum in nostro casu non ponatur obex, dabitur gratia. Denique ex doctrina generali eiusdem Tridentini, & Florentini, qua dicitur, omnia Sacramenta novæ legis causare gratiam, gratia enim non dicitur simpliciter augmentum gratiæ, sed prima gratia. Respondetur ad primum, Tridentinum supponere Eucharistiam tollere venialia, ut infra dicemus; & tamen in illis verbis illud non definit, sed solum quod non sit instituta ad remissionem solum peccatorum, ut Hæretici contendebant. Ad secundum respondeo, in nostro casu poni obicem, scilicet statum peccati; qui licet non sit obex ad Baptismum, vel Penitentiam, est tamen obex ad Eucharistiam; ut supra diximus. Ad tertium dico, nomine gratiæ intelligi gratiam, prout abstrahit à prima gratia, vel augmento: nam ipsi Patres ita se explicant, dum

Clemens.

19. Opposita sententia nullam habet fundamentum.

Obijciuntur quidam Patres.

Suarez. Valsquez. Respondet.

S. Thom. Durandus. August.

20. Concil. Trident. Obijciunt Tridentinum.

Respondet.

probant illam generalem doctrinam ex eo quod Eucharistia conferat augmentum gratiæ.

21. Tercio obiicitur ex Iulio Papa in cap. *Cum omne* crimen, de consecratione, d. 2. in hæc verba: *Cum omne* crimen Sacrificiorum oblatione deleatur. Respondetur, ibi sermonem esse de oblatione Sacrificij, non de susceptione Sacramenti. Dices: si ut Sacrificium habet hanc vim; ergo multo magis eam habebit ut Sacramentum. Respondetur negando consequentiam: quia ut Sacramentum est cibus animæ, quam præsupponit iam viam; ut Sacrificium vero habet suam vim ex principali offerente, qui est Christus; à quo accipit vim impetrandi auxilia congrua pro iis, qui sunt in peccato; & quidem hæc impetratio non est infallibilis; de quo in materia de Sacrificio.

Respondetur.

22. Infallibilis.

Respondetur.

Dices; cibus materialis prærequirit vitam in comedente; quia comedens debet propria virtute agere in alimentum; ut illud in se convertatur; at vero cibus animæ non convertitur in animam, imo ipse cibus debet conuertere in se animam comedentis, iuxta vulgare dictum Augustini: ergo non tam requiritur vita in comedente, quam in ipso cibo, ut habeat suum effectum. Respondetur, in sumptione Eucharistiæ reperiri duplicem conversionem spirituales: alteram, qua homo conuertitur in Christum, quoad operationes, eo quod fiat quasi membrum Christi, & incipiat iam operari iis operationibus, quæ decent membrum Christi, iuxta illud Apostoli: *Vt ego, iam non ego, vivit in me Christus*; alteram vero, qua homo conuertitur Eucharistiæ in se, quoad fructus; eo quod sicut ex naturali alimento accipit vires ad conseruandam, & augendam vitam naturalem: sic etiam ab hoc Sacramento accipit novas vires spirituales ad operandum, & nouum augmentum sanctitatis, quæ est vita spiritualis, quare ex parte ipsius etiam hominis prærequiritur vita ad vtiliter comedendum hunc cibum.

23. Quarto obi-

Respondetur primo.

Respondetur secundo.

Quarto obiicitur potest, quia in prædicto casu, qui inuincibiliter existimat, se esse contritum & confessum, probauit se sufficienter, iuxta præceptum Apostoli dicentis: *Probet se ipsum homo & sic de pane illo edat*, ergo ille edit iuxta Apostoli consilium; ergo edit vtiliter & cum fructu. Respondetur in primis: hoc argumentum etiam probaret sine attritione dari primam gratiam per Eucharistiæ; quia ille, qui inculpabiliter ignorat suum peccatum, non tenetur habere etiam attritionem ante Communionem; ergo sine attritione probauit se sufficienter. Denique respondetur absolute, illum hominem, licet probauerit se, & inuincibiliter ignorauerit suam indignitatem, ideoque illa communio non imputetur ad nouam culpam; re tamen vera accedere indigne, indignitate quidem inculpabiliter ignorata: sicut si falso existimans inuincibiliter, se esse baptizatum, accederet ad Communionem, non ideo acciperet fructum Sacramenti. Paulus autem non dicit, quod omnis, qui, postquam se probauit, edit, accipit fructum; sed permittit, quod ille, qui se probauit, edat: ex quo solum sequitur, cum bene facere accipiendo ad Eucharistiæ, quia regulariter reportabit fructum, non tamen quod semper infallibiliter habebit effectum Sacramenti, si adhuc adsit obex.

24.

Obiicitur vltimo S. Thomas.

S. Thomas.

Vltimo obiicitur S. Thom. in præsentia, art. 3. in corp. ubi ait, hoc Sacramentum perceptum ab eo, qui est in peccato mortali, cuius conscientiam, & affectum non habet, causate remissionem peccati: *Fortè enim, inquit, primo non fuit sufficienter contritus, sed deuote; & reuerenter accedens consequetur per hoc Sacramentum gratiam charitatis, qua contritionem perficiet; & remissionem peccati; ubi videtur stare aperte*

pro opposita sententia, quod etiam clarius videtur exprimere in 4. dist. 9. q. 1. art. 3. quæstione. 2. Cæterum mens S. Thomæ in hac quæstione ad minus est satis dubia: nam in verbis relatis potius videtur supponere, quod non remittitur peccatum immediate per hoc Sacramentum, sed mediante vera contritione, quam impetrabit susceptio Eucharistiæ: quare cum hæc impetratio non sit infallibilis, sed ex congruitate, & misericordia Dei, consequens est, nec primam gratiam conferri infallibiliter: videtur autem hoc esse magis iuxta mentem Doctoris sancti, qui in toto hoc art. 3. supponit hoc esse Sacramentum viuorum, & præsupponere vitam in subiecto, ut communicet suos effectus. Quare licet in 4. dicta d. 9. ubi supra videatur absolute docere, quod sumptio Eucharistiæ viuificat mortuos, non debet intelligi tanquam de effectu infallibili, sed tanquam de effectu aliquando contingenti, eo quod aliquando (ut dixi) credi potest, quod illi homini datur auxilium ad contritionem, qua mediante refurgat à peccato.

Ex dictis infertur facile decisio illius quæstionis, an detur accessus neuter ad Eucharistiæ: scilicet per quem nec detur fructus Sacramenti, nec committatur nouum peccatum? Nam licet aliqui negauerint, certa tamen videtur pars affirmatiua: potest enim accedere aliquis inuincibiliter ignorans suum peccatum, in quo est, & non recipere fructum Sacramenti, siue quia non habuit contritionem, sed solum attritionem, quæ non sufficit, siue quia licet sufficiat attritio, eam tamen non habuit, quia cum nō censeret, se esse in peccato, non curauit de aliquo dolore habendo in quo casu etiam iuxta contrariam sententiam non iustificatur per sacramentum Eucharistiæ.

SECTIO II.

Quando conferat Eucharistia gratiam sanctificantem.

Non quærimus, an Eucharistia sumpta cum Nobice peccati mortalis causet gratiam, ablato obice, post consumptas species; de hoc enim dictum est, quantum sufficit, *Disput. 9. de Sacramento in genere sect. 6.* Solum ergo quærimus, quando conferat gratiam Eucharistia sumpta absque obice. Est autem duplex dubium circa hoc; primum, circa tempus actualis sumptionis: secundum, circa tempus, quo species durant in stomacho, antequam corruptantur, & adhuc continent Christum.

Circa primum, difficile est assignare tempus, vel instans, quo Eucharistia confert gratiam. Quidam enim volunt, id fieri, cum primum est in ore; quia iam dicitur vere manducari: gratia autem promissa est omnibus manducantibus. A quo dicendi modo non videtur alienus P. Vasquez *disp. 203. cap. 2. n. 17.* dicens, negari non posse, species vere manducari, cum sunt in ore, & intra dentes conteruntur, iuxta significationem verbi, *manduco*; addit tamen, decerni non posse, utrum Eucharistia, dum est in ore, an vero solum, dum traiecitur, vel solum in stomacho gratiam operetur; cum hoc solum pendeat ex voluntate Dei; quare eius etiam iudicio referuandum, utrum ille, qui digne sumit Eucharistiæ, eamque habens in ore moritur, antequam illam traiciat in stomachum, fructum illius recipiat, an non.

Hæc tamen in primis non videtur satis conuenienter dici; quia si certum est, species vere manducari, dum solum habentur in ore, non videtur posse negari, accipi fructum Sacramenti; nec hoc debet